

Sygn. akt III Ca 346/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

SR (del.) Sławomir Łabuz

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2018 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa U. B.

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 28 listopada 2017 r., sygn. akt I C 2058/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSR (del.) Sławomir Łabuz SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt III Ca 346/18

UZASADNIENIE

Powódka U. B. żądała pozbawienia wykonalności w całości bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 1 czerwca 2015r. nr (...) wystawionego przez (...) Bank (...) SA, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w W. z dnia 12 sierpnia 2015r. w sprawie III Cz 2145/15 oraz zasądzenia zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że w dniu 25 kwietnia 2007r. mąż powódki K. B. zawarł z pozwanym umowę kredytu gotówkowego. Po jego śmierci Bank wypowiedział umowę, co skutkowało wymagalnością całej należności i skierował sprawę do egzekucji. Podniosła zarzut przedawnienia. Wskazał, że umowa została wypowiedziana przed datą 29 listopada 2011r., a zatem upłynął już 3 letni termin przedawnienia.

Pozwana (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W. wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu.

Zarzuciła, że powódka w złożonym w dniu 6 września 2010r. oświadczeniu o dobrowolnej spłacie zadłużenia objętego tytułem wykonawczym dokonała uznania długu, co skutkowało przerwaniem biegu przedawnienia. Nadto w dniu złożenia oświadczenia roszczenie nie było wymagalne, gdyż ostatnia rata kredytu była płaćna 19 kwietnia 2013r. i z tą datą rozpoczął się bieg przedawnienia. Złożenie przez wierzyciela wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu spowodowało przerwanie biegu przedawnienia.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim w wyroku z dnia 1 02 2017r. pozbawił wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 1 czerwca 2015r. nr (...) wystawiony przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 12 sierpnia 2015r. sygn. akt I Co 1371/15 co do kwoty 31.495,43zł, w pozostałej części powództwo oddalił oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia stwierdził, że badanie w trybie art. 840 k.p.c. sprawy prawomocnie zakończonej nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania tej sprawy. Uznał, iż powódka tylko częściowo wykazała zaistnienie okoliczności w przywołanej regulacji. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia przywołał regulację art. 125 k.c. i art. 118 k.c. i stwierdził, iż roszczenie banku przeciwko konsumentowi jest roszczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej i przedawnia się z upływem lat 3. Następnie wskazał,

iż wymagalność roszczenia następuje wtedy, gdy po stronie dłużnika aktualizuje się powinność określonego zachowania będącego przedmiotem roszczenia. Powinność ta w niniejszej sprawie aktualizowała się odnośnie każdej z rat kredytu oddzielnie. Uznał, iż w sprawie nie zostało wykazane, iż umowa została skutecznie wypowiedziana. Stwierdził także, iż uznanie przez powódkę roszczenia mogło odnieść skutek w postaci przerwania biegu przedawnienia, ale jedynie co do rat jeszcze nieprzedawnionych w tym dniu. Od tej daty przedawnienie względem tych wymagalnych już rat biegło na nowo, a złożenie wniosku do Sądu o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w lipcu 2015r. doprowadziło do przerwania biegu terminu przedawnienia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.) co do rat, których wymagalność powstała najpóźniej w okresie 3 lat przed datą złożenia wniosku (czyli za okres od lipca 2012r. do kwietnia 2013r.), a pozostałe uległy przedawnieniu.

O kosztach procesu orzekł stosując regulację art. 100 k.p.c.

Na skutek apelacji pozwanego **Sąd Okręgowy w Gliwicach** wyrokiem z dnia 19 07 2017r. uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Ferując wyrok podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji i jednocześnie wskazał, iż na podstawie tytułu wykonawczego została wszczęta egzekucja, która w pewnej części była skuteczna i nie zostało ustalone w jakiej wysokości wyegzekwowano już roszczenia. W tym zakresie uznał, iż uzasadnienie nie poddaje się kontroli instancyjnej

Zalecił Sądowi Rejonowemu przy ponownym rozpoznaniu sprawy ustalenie jaka kwota została wyegzekwowana na podstawie tytułu wykonawczego objętego żądaniem pozwu z rozbiciem na należność główną, odsetki, koszty postępowania

i koszty postępowania egzekucyjnego następczego rozważenia zasadność roszczenia powódki. Następnie ustalenie, które konkretnie raty kredytu zostały przedawnione wraz z dokonaniem dokładnego wyliczenia jaka część z dochodzonego roszczenia pozostała jeszcze do wyegzekwowania i w granicach tego ocenić w jakim zakresie i co do których rat roszczenie przedawniło się i w jakiej wysokości.

Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim w wyroku z dnia 28 11 2017r. pozbawił wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny z dnia 1 czerwca 2015r. nr (...) wystawiony przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną

w W. zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 12 sierpnia 2015r. sygn. akt I Co 1371/15 co do kwoty 21 909,17zł, w pozostałej części powództwo oddalił oraz orzekł o kosztach procesu i nieuiszczonych kosztach sądowych.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia przywołując regulację art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. i następnie art. 117 k.c., art. 12 k.c. oraz art. 124 k.c. stwierdził, że umowa nie została skutecznie wypowiedziana, a zatem obowiązywały ich terminy płatności poszczególnych rat i przedawnieniu ulegały świadczenia z poszczególnych

rat kredytowych wymagalne na kolejne miesiące spłaty. Stwierdził, że raty były spłacane zgodnie z harmonogramem do 29.10.2007r. i zostały spłacone raty przypadające

za miesiące maj, czerwiec, lipiec, sierpień, wrzesień i październik 2007r. Następnie termin przedawnienia raty wymagalnej na 19.11.2007r. biegł począwszy od tego dnia

i upływał 19.11.2010r. w dalszej kolejności wymagalne stawały się kolejne raty przypadające co miesiąc, do 19.08.2010r. i przedawniały się z upływem 3 lat od dnia ich wymagalności. Odnosząc się do oświadczenia powódki z dnia 6.09.2010r., w którym zobowiązała się do spłaty zadłużenia stwierdził, że w ten sposób uznała ona swój dług wobec banku, czym przerwała bieg przedawnienia (art.123 § 1 pkt 2k.c.), jednak jedynie co do rat wymagalnych przed złożeniem oświadczenia i co do tych rat można uznać, iż powódka przerwała bieg terminu ich przedawnienia i dla nich wszystkich rozpoczął on nowy bieg od 7.09.2010r. Jednocześnie stwierdził, że przerwanie biegu tego terminu pozostało bez znaczenia, bo rozpoczęty na nowo termin przedawnienia ponownie upłynął 7.09.2013r. tj. po trzech latach od momentu jego przerwania (uznania długu) i na długo przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego. W dalszej części uznał, iż poszczególne raty przypadające po złożeniu oświadczenia z 6.09.2010r. stawały się wymagalne następnie 17.09.2010r. i tak co miesiąc, aż do 19.04.2013r. i dla każdej z nich oddzielnie biegł nowy termin przedawnienia. Do czasu złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, która

to czynności przerwała bieg terminu przedawnienia, przedawnieniu uległy raty przypadające co miesiąc od 17.09.2010r. do 19.06.2012r. Zatem na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego mogły być egzekwowane tylko raty przypadające począwszy od 19.07.2012r. do 19.04.2013r., których łączna suma wynosiła 10.663,37zł oraz odsetki o tych rat. Przy uwzględnieniu wyegzekwowanej kwoty 20.249,63zł uznał, iż pozwany nie może egzekwować już żadnych kwot na podstawie tego tytułu, ponieważ zaspokoił się w wyższej kwocie niż wynikałoby to z możliwości dochodzenia przez niego nieprzedawnionego roszczenia.

O kosztach procesu orzekł stosując regulację art. 100 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył **pozwana (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w W.**, w części uwzględniającej roszczenie oraz w części orzekającego o kosztach procesu. Wnosiła o jego zmianę przez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jego rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu za obie instancje.

Zarzucała, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo materialne i procesowe regulację:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, a także wyciągnięcie ze zgromadzonego materiału dowodowego wniosków nielogicznych, sprzecznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowy polegające na:
- pominięciu przy ocenie dowodów okoliczności, iż tytuł wykonawczy został skonsumowany w części, co do kwoty 20 249,63zł w zakresie niespłaconego kapitału kredytu, nie zaś odsetek umownych naliczonych na podstawie § 5 ust. 1 Umowy, wskazanych w punkcie 2 Bankowego Tytułu Egzekucyjnego;
- błędne przyjęcie, że wysokość niespłaconego kapitału kredytu wynosiła 42 158,80zł podczas, gdy na kwotę objętą Bankowym Tytułem Egzekucyjnym składały się należności z tytułu niespłaconego kapitału kredytu w kwocie 41

639,33zł oraz należności z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych naliczonych od dnia 21 5 2008r. do dnia 31 05 2015r. w kwocie 519,47zł;

- błędne przyjęcie, że powódka wygrała sprawę w 77%,

co spowodowało, niezasadne przyjęcie przez Sąd I instancji, że wysokość niespłaconego kapitału kredyty wyniosła 42 158,80zł, a w konsekwencji niezasadne pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego co do kwoty 21 909,17zł, a także niezasadne rozstrzygnięcie o kosztach procesu poprzez zobowiązanie pozwanego do zwrotu na rzecz powódki kwoty 2 350,23zł oraz zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kwoty 1 091,09zł;

- art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie podstawy prawnej wyroku, nieprzytoczenie przepisów prawa oraz niewyjaśnienie podstawy prawnej w zakresie przyjętego przez Sąd I instancji terminu i sposobu przedawnienia roszczenia objętego Bankowym Tyłem Egzekucyjnym;
- art. 840 § 1 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i uwzględnienie powództwa co do kwoty 21 909,17zł podczas gdy nie zaistniały przesłanki wskazane w tym przepisie pozwalające na uwzględnienie powództwa, nadto wobec skonsumowania tytułu wykonawczego w części wskutek czego wykonalność tytułu wykonawczego w tej części wygasła i niemożliwym było uwzględnienie powództwa w tej części;
- art. 118 w zw. z art. 120§ 1 k.c. poprzez błędną wykładnię prowadząco do nieuzasadnionego przyjęcia, że poszczególne z rat kredytu przedawniają się po upływie trzech lat licząc od dnia, w którym rata powinna zostać spłacona zgodnie z zawartą umową kredytową, w związku z czym okres przedawnienia biegnie tu oddzielnie w stosunku do każdej z nich, podczas gdy przedmiotem świadczenia kredytu bankowego jest każdorazowo określona z góry kwota pieniężna, a zatem świadczenie umowy kredytu stanowi świadczenie jednorazowe, które wedle treści art. 120§1 k.c. staje się wymagalne z upływem terminu płatności ostatniej raty wskazanej w umowie. Okoliczność, że umowa stron przewiduje, iż obowiązek zwrotu przekazanego kapitału na nastąpić w określonych z góry odstępach czasu nie przemawia za faktem, iż roszczenie kredytowe jest świadczeniem okresowym, które ulega przedawnieniu każdej z rat oddzielnie;
- art. 379 § 2 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie i nieuzasadnione przyjęcie, że kwota kredytu stanowi świadczenie pieniężne, które jest świadczeniem podzielnym, co ma oznaczać, iż może być spełnione w ratach, podczas gdy przedmiotem świadczenia kredytu bankowego jest każdorazowo określona z góry kwota pieniężna, a zatem świadczenie umowy kredytu stanowi świadczenie jednorazowe, które wedle treści art. 120 §1 k.c. staje się wymagane z upływem terminu płatności ostatniej raty wskazanej w porozumieniu;
- art. 451 § 3 k.c. poprzez zaliczenie przekazanej przez Komornika Sądowego kwoty 20 249,63zł na poczet najwcześniej wymagalnych rat kredytu w miejsce rat kredytu najdalej wymagalnych, co spowodowało wadliwe uwzględnienie powództwa i pozbawienie wymagalności tytułu wykonawczego co do kwoty 10 663,37zł na którą składają się nieprzedawnione raty, których termin płatności przypadał w okresie od 19 lipca 2012r. do 19 04 2013r., podczas gdy powództw w tym zakresie ulegało oddaleniu.

Powódka U. B. wnosił o oddalenia apelacji i zasądzenia na jej rzecz od pozwanej zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie powoda przyjmując, że mają one źródło w regulacji art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c, a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną rozstrzygnięcia w części dotyczą faktów bezspornych pomiędzy stronami, a w pozostałym zakresie mają swoją podstawę w zgromadzonym w sprawie materiale, którego ocena jest wnikliwa, logiczna i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w swym zasadniczym zarysie jest prawidłowa i Sąd odwoławczy ją podziela (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Słusznie apelująca podnosi, iż w kontekście zawartych w apelacji zarzutów oraz podniesionych przez powódkę w toku postępowania przed Sądem Rejonowym zarzutów przedawnienia dochodzonych świadczeń zasadniczą kwestią dla rozstrzygnięcia sprawy jest zagadnienie rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia dochodzonych roszczeń.

Regulacja art. 120 § 1 k.c. uzależnia rozpoczęcie jego biegu od uzyskania przez nie przymiotu wymagalności, przy czym jeżeli ich wymagalność zależy od podjęcia określonych czynności przez uprawnionego, jego bieg rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynności w najwcześniejszym możliwym terminie.

Zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury i doktryny prawa wymagalność określa się jako stan, w którym wierzyciel ma prawną możliwość żądania zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności. Jest to stan potencjalny, o charakterze obiektywnym, którego początek zbiega się z chwilą uaktywnienia się wierzytelności; stanowi to początek biegu przedawnienia (między innymi w uzasadnieniu wyroku składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 12 lutego 1991 r., III CRN 500/90, LexisNexis nr (...); OSNCP 1992, nr 7-8, poz. 137).

W § 3 ust. 1 zd. 1 umowy z dnia 25 04 2007r. - stanowiącej źródło dochodzonych roszczeń - postanowiono, że „Kredytobiorca będzie spłacał kredyt

wraz z odsetkami w 72 ratach kapitałowo – odsetkowych płatnych 19 dnia każdego miesiąca i tym samym na kredytodawcę nałożono obowiązek zwrotu kredytodawcy udzielonego mu kredytu poprzez spełnienie 72 samodzielnych świadczeń w postaci zapłaty rat kapitałowych w wyznaczonych w umowie dla każdego z nich odrębnym terminie.

Są to zatem świadczenia terminowe (termin ich spełnienia został jednoznacznie wyznaczony w umowie), których obowiązek spełnienia stawał się wymagalny z upływem wskazanych w umowie terminów.

Z tej przyczyny Sąd Rejonowy trafnie przyjął, iż stosownie do regulacji art. 120 § 1 k.c. trzyletni termin przedawnienia - przewidziany w art. 118 k.c. dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - rozpoczynał biec z osobna

dla każdej nieuiszczonej raty kredytu z dniem następnym po upływie ustalonego

w umowie terminu jej zapłaty (skarżący wadliwie utożsamia zagadnienie wymagalności rat kredytu, których termin płatności jeszcze nie nadszedł a potencjalnie postawionych w stan natychmiastowej wymagalności w następstwie skutecznego rozwiązania umowy - z zagadnieniem wymagalności rat kredytu nie uiszczonych w czasie obowiązywania umowy, których terminu zapłaty już nadszedł).

Aktualnie w sprawie bezspornym jest, iż z uwagi na śmierć kredytobiorcy

nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy przez Bank, a ostatnia należność

na poczet spłaty kredytu została uiszczona za październik 2007r.

Dlatego najpóźniej w dniu następnym po dacie wymagalności kolejnej raty (19 11 2007r.) ziszczyły się warunki uprawniające Bank do egzekwowania nie-uiszczonych rat kredytu, po czym sukcesywnie ziszczaly się one w odniesieniu

do kolejnych niezapłaconych rat (pomimo obowiązywania w dalszym ciągu umowy).

Jednocześnie w dniu 6 09 2010r. powódka złożyła oświadczenie Bankowi, które stanowiło uznanie długu i skutecznie przerwało bieg biegnących w tym czasie terminów przedawnienia, co jednak - jak słusznie zauważa Sąd Rejonowy - nie miało wpływu na wyniki sprawy, gdyż terminy te rozpoczęły biec na nowo od 7 09 2010r.

i upłynęły z dniem 7 09 2013r., tj. przed wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego.

W połączeniu z dokonaną przez Sąd Rejonowy prawidłową oceną zagadnienia przedawnienia się rat kredytu, które stawały się wymagalne po uznaniu długu oraz zakresu obowiązywania przedmiotowego tytułu wykonawczego w następstwie jego przymusowej realizacji w drodze egzekucji, czyni to powództwo uzasadnionym w uwzględnionej przez Sąd Rejonowy jego części.

Nieuzasadnione są także zarzuty apelującej, że przy ferowaniu zaskarżonego wyroku błędnie rozliczono koszty procesu.

Powództwo powódki zostało uwzględnione w 77 % przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu 28 338zł, przez co stosownie do tej regulacji poniesione przez strony koszty procesu powinny być stosunkowo rozdzielone i przy uwzględnieniu tej zasady powódce należy się od pozwanej zwrot kosztów procesu w kwocie 2 350,23zł, co w sposób prawidłowy zostało uwzględnione przez Sąd Rejonowy.

Reasumując zaskarżony wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację pozwanej jako bezzasadną oddalono w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o regulację art. 98 § 1, 3 k.p.c., § 10 ust. 1 pkt 1 i § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 10 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018, poz. 265 t.j.), biorąc pod uwagę, iż pozwana uległa w całości w postępowaniu odwoławczym i powinna zwrócić powódce poniesione przez nią w tym postępowaniu koszty zastępstwa przez fachowego pełnomocnika.

SSR (del.) Sławomir Łabuz SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz